

Kui kõrged võivad olla hinnad?

Piibe Lehtsaar, vandeadvokaat

24.05.2018

Tallinn

 SORAINEN
www.sorainen.com

Reguleeritud hinnad vs turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

- Eelnevat kooskõlastamist vajavad hinnad mh:
 - Veeteenuse hind
 - Elektrivõrgutasud
 - Soojuse piirhind
 - Gaasi võrguteenuste hinnad
 - Raudteeinfrastruktuuri kasutustasu
- Ülejäänud hinnad ettevõtja enda kujundada? – mitte tingimata

Kus on kurja juur?

- Riigikohus aastal 2002 (3-3-1-66-02): „Konkurentsiamet on /---/ võtnud aluseks kasumi mõõdukusest lähtuva analüüsi. Riigikohus ei näe alust kahelda selle analüüsi põhimõttelises sobivuses ebaõiglase hinnakujunduse tuvastamisel. Turgu valitseva ettevõtja poolt kehtestatud hind, mis ei ole mõistlikus vahekorras teenuse majandusliku väärtusega, on ebaõiglane. Teenuse majanduslik väärtus on omakorda seotud teenuse osutamiseks vajalike kuludega. /---/ Teenuse **hind võib olla ebaõiglaselt kõrge ka juhul, kui kasumit ei teenitagi.** Turgu valitseva ettevõtja tarbijatelt ei ole õiglane nõuda ka ebaefektiivse majandamisega kaasnevate lisakulude kandmist.“

Mis on juurest võrsunud? (1)

- Konkurentsiamet Levira hindade kohta aastal 2011:

„Majandusteaduses on palju erinevaid meetodeid, kuidas ettevõtja kasumlikkust hinnata.

Konkurentsiamet peab /---/ kõige objektiivsemaks viisiks Levira investeeringute ja kasumi suhete hindamist. Majandusteooria kohaselt on investorid valmis investeerima üksnes juhul, kui ettevõtja suudab toota **antud riskitaseme juures minimaalselt vajalikuks peetaval määral kasumit.** /---/ Kui turgu valitseva ettevõtja kasumlikkus on sellest tasemest kõrgem, siis järelkult ei ole see omane konkureerivatele turgudele ning tegemist võib olla ebaõiglase hinnakujundusega.“

„Kuna tarbetult suurte /---/ käibevarade pealt kasumi arvestamine ei ole õiglane, tuleb Levira majandustulemuste analüüsimisel lähtuda sellisest käibevara mahust, mis on põhjendatud.

Konkurentsiamet arvestab hinnaregulatsioonis, et **käibevara moodustab ettevõtja käibest 5%.“**

Mis on juurest võrsunud? (2)

- Konkurentsiamet korraldatud jäätmeveo teenuse hindade kohta aastal 2016:

„Statistikaameti andmetel oli 2014 aastal nimetatud tegevusalal tegutsevate ettevõtjate ärikasumi marginaal keskmiselt 7%³⁵. Konkurentsiamet leiab, et tegemist on Jäätmekeskusega võrdlemiseks piisavalt samalaadse tegevusega, mis on aga erinevalt Jäätmekeskusest konkurentsiriskile avatud.

Seega **ei tohiks** Jäätmekeskuse **kasumlikkus selle tegevusala keskmisest kasumlikkusest kindlasti suurem olla.**

Arvestades kolme põhilise jäätmekäitleja kliendihalduskulude osakaalu kõikidest kuludest, mis on umbes 8 %, ning lisades sinna Statistikaameti andmetel keskmise jäätmekogumisega tegeleva ettevõtja ärikasumi marginaali, milleks on 7%, siis **juurdehindlus tohib /---/ olla maksimaalselt kuni 15%.“**

Mis on juurest võrsunud? (3)

- Konkurentsiamet pukseerimisteenuste hindade kohta aastal 2017:

„Konkurentsiamet leidis esialgses hinnangus, et nimetatud tootlus (24,72 protsenti) on oluliselt kõrgem majandustegevuses üldiselt levinud kasumlikkusest. Sealhulgas võrreldi /---/ tootlust Eesti võrreldavate ettevõtjate **keskmise varade väärtuse ning ärikasumi suhtega** Statistikaameti andmetel.

Samalaadselt oli /---/ kasumlikkus kõrgem kui Konkurentsiameti poolt hinnaregulatsioonile allutatud **monopoolsetele ettevõtjatele lubatud kapitali kaalutud keskmise hind** (edaspidi ka WACC). Konkurentsiameti poolt teostatava hinnaregulatsiooni eesmärgiks on sisuliselt määratleda, milline oleks asjaomase ettevõtja mõistlik kasumlikkus antud riskitaseme juures ehk teisisõnu, millist kasumlikkust ettevõtja vajab, et investorid oleksid valmis ettevõtjasse investeerima.“

Euroopa Liidu kohtute lähenemine

- Euroopa Kohtu otsus 2017. aastal (C-177/16)

„tuleb hinnata, kas esineb **ülemäärane** ebakõla **tegelikult kantud** kulu ja **tegelikult nõutud** hinna vahel, ning jaatava vastuse korral kontrollida, kas kehtestati ebaõiglane hind, olgu siis absoluutsel tasemel või konkureerivate toodetega võrreldes“

„kui turgu valitseva seisundiga ettevõtja kehtestab oma teenuste eest tasud, mis on **tunduvalt suuremad teistes liikmesriikides nõutavatest**, ja kui tasude taset on **võrreldud järjepidevalt**, tuleb seda vahet pidada märgiks turgu valitseva seisundi kuritarvitamisest “

„tuleb rõhutada /---/, et **üksnes olulisi erinevusi saab lugeda „kuritarvitavateks“**. Lisaks peab see erinevus kestma teatud aja ega tohi olla ajutine või episoodiline. “

Meelespea

Don't Panic

- Järsud hinnatõusud on tihti järelevalvemenetluse algatamise põhjuseks – võimalusel väldi
- Konkurentsiamet kohtleb loomulikke monopole (100% turuosa) karmimalt - arvesta
- Senise praktika kohaselt on hindade ülemäärasuse hindamisel lähtekohaks Konkurentsiameti regulatsiooniteenistuse hinnaregulatsiooni meetodikad – ole kursis
- Konkurentsiameti nägemus vajalikest kuludest võib olla erinev (konkreetsete kulude suurus, kulude koosseis) – arvesta hinnakujunduses
- Konkurentsiamet lähtub põhjendatud tulukuse hindamisel kapitali kaalutud keskmisest hinnast (WACC) või Statistikaameti andmetest keskmise ärikasumi marginaali või keskmise varade väärtuse ja ärikasumi suhte kohta – arvesta hinnakujunduses
- Vaidlusruumi jagub, sest Eesti praktika ei ühti tingimata Euroopa Liidu lähenemisega ülemäärastele hindadele, aga kohtud kipuvad usaldama Konkurentsiameti nägemust

Küsi ja teile vastatakse!

piibe.lehtsaar@sorainen.com

ESTONIA

Pärnu mnt 15
10141 Tallinn
phone +372 6 400 900
estonia@Sorainen.com

LATVIA

Kr. Valdemāra iela 21
LV-1010 Riga
phone +371 67 365 000
latvia@Sorainen.com

LITHUANIA

Jogailos 4
LT-01116 Vilnius
phone +370 52 685 040
lithuania@Sorainen.com

BELARUS

ul Internatsionalnaya 36-1
220030 Minsk
phone +375 17 306 2102
belarus@Sorainen.com

www.Sorainen.com

